

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

***PENGETAHUAN, PERSEPSI DAN PEMAHAMAN TERHADAP
PENGHAYATAN PATRIOTISME DAN NASIONALISME DALAM KALANGAN
PELATIH PROGRAM LATIHAN KHIDMAT NEGARA DI MALAYSIA***

MOHD HAIRUL ANUAR BIN RAZAK

FEM 2011 20

**PENGETAHUAN, PERSEPSI DAN PEMAHAMAN TERHADAP
PENGHAYATAN PATRIOTISME DAN NASIONALISME DALAM
KALANGAN PELATIH PROGRAM LATIHAN KHIDMAT NEGARA DI
MALAYSIA**

Tesis ini dikemukakan kepada Sekolah Pengajian Siswazah, Universiti Putra Malaysia, sebagai memenuhi keperluan untuk Ijazah Master Sains

Okttober 2011

DEDIKASI

Teristimewa buat ayahanda, bonda, isteri dan anak tersayang, serta pensyarah- pensyarah khasnya kepada pensyarah di Jabatan Pengajian Kenegaraan & Ketamadunan (JPKK), Fakulti Ekologi Manusia, rakan-rakan yang memberi sokongan dan didikan penuh bagi menghasilkan tesis ini.

Tiada yang istimewa selain mengenali diri mu sekalian.

Sekalung ucapan terima kasih di atas sokongan dan panduan yang telah dihulurkan sepanjang menempah kejayaan ini. Sesungguhnya kalian amat bermakna dalam hidup ini.

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia
sebagai memenuhi keperluan untuk Ijazah Master Sains

**PENGETAHUAN, PERSEPSI DAN PEMAHAMAN TERHADAP
PENGHAYATAN PATRIOTISME DAN NASIONALISME DALAM
KALANGAN PELATIH PROGRAM LATIHAN KHIDMAT NEGARA DI
MALAYSIA**

Oleh

MOHD HAIRUL ANUAR BIN RAZAK

Oktober 2011

Pengerusi : Prof. Madya Nobaya Ahmad, PhD

Fakulti : Ekologi Manusia

Patriotisme ialah satu perasaan cinta yang kuat terhadap tanah air demi kepentingan bangsa dan negara. Patriotisme memerlukan komitmen semua golongan rakyat dengan mempertahankan asas pembinaan dan kedaulatan negara. Nasionalisme merupakan satu semangat mendalam dan memberi keutamaan kepada bangsa dan negara sendiri yang iaitu semangat kebangsaan yang mengutamakan kepentingan bangsa dan tanah air sendiri.

Oleh itu, penekanan patriotisme dan nasionalisme khususnya kepada remaja merupakan salah satu aspek yang dinilai bagi memastikan semangat atau perasaan seperti ini wujud berterusan dalam diri remaja. Sebagai sebuah negara yang memiliki masyarakat majmuk (*heterogeneous*) seperti Malaysia, masalah utama yang dihadapi ialah untuk menilai tahap patriotisme dan nasionalisme serta membentuk ikatan yang kuat antara kepelbagaian kumpulan etnik yang wujud khususnya dalam konteks untuk merealisasikan

cita-cita negara iaitu pembinaan negara bangsa. Hasrat negara untuk membina sebuah negara bangsa yang bersatu padu masih menjadi persoalan utama dan hangat diperdebatkan. Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti tahap pengetahuan, persepsi dan pemahaman golongan remaja dalam konteks kesedaran dan penghayatan kepada semangat patriotisme dan nasionalisme khususnya melalui Program Latihan Khidmat Negara (PLKN). Responden kajian adalah seramai 1010 orang remaja yang berumur 17 tahun hingga 21 tahun terdiri daripada pelatih PLKN yang dipilih secara rawak seluruh Malaysia. Responden terdiri daripada pelbagai kaum iaitu Melayu, Cina dan India serta mempunyai latar belakang yang berlainan. Pemilihan responden adalah berdasarkan pensampelan rawak mudah berkelompok iaitu lokasi pemilihan adalah secara rawak daripada setiap kawasan mengikut zon. Bagi mendapatkan sampel yang menyeluruh, maka kajian ini telah dibahagikan kepada beberapa zon utama. Zon yang dipilih mewakili negeri di Selatan, Utara, Tengah, Timur dan Malaysia Timur. Namun begitu, dalam kajian ini telah ditetapkan saiz sampel adalah sebanyak 1010 orang responden kerana pemilihan responden adalah secara berkelompok mengikut zon. Manakala, bagi pembahagian responden setiap zon boleh merujuk kepada saiz sampel Krejcie dan Morgan (1960) iaitu setiap zon jumlah populasinya yang berjumlah 250 maka jumlah sampel adalah sebanyak 190. Namun, pengkaji telah memilih sebanyak 202 bagi setiap zon. Hasil kajian tertumpu kepada tiga aspek utama iaitu pengetahuan, persepsi dan pemahaman. Analisis utama adalah untuk menentukan tahap pengetahuan, persepsi dan pemahaman sama ada pada tahap tinggi, sederhana atau rendah. Tahap

yang diukur adalah merupakan tentang perkara-perkara asas sahaja. Oleh itu, pengukuran terhadap tahap pengetahuan, persepsi dan pemahaman dilakukan secara objektif kerana persoalan mengenai tahap pengetahuan, persepsi dan pemahaman adalah berlandaskan kepada perkara asas dan senang difahami oleh responden serta persoalan yang diedarkan adalah secara objektif. Oleh itu, jawapan yang telah disediakan adalah dalam bentuk berskala dan boleh diukur mengikut objektif soalan. Kajian ini juga menggunakan ujian T-Test bagi menguji perbezaan min jantina dan analisis ujian One Way ANOVA bagi mengukur perbezaan perbandingan mengikut bangsa. Dapatan kajian menunjukkan, majoriti daripada responden mempunyai tahap pengetahuan yang tinggi terhadap patriotisme dan nasionalisme (84.5%), manakala persepsi yang tinggi terhadap patriotisme dan nasionalisme (93.7%) serta pemahaman yang tinggi terhadap patriotisme dan nasionalisme (83.9%). Kajian juga mendapati wujud perbezaan pengetahuan, persepsi dan pemahaman bagi setiap bangsa Melayu, Cina, India dan Bumiputera Sabah dan Sarawak terhadap penghayatan patriotisme dan nasionalisme. Kajian juga mendapati tidak wujud perbezaan antara jantina iaitu lelaki dan perempuan terhadap penghayatan patriotisme dan nasionalisme.

Abstract of thesis presented to the Senate of Universiti Putra Malaysia in
fulfillment of the requirement for the degree of Masters of Science

**KNOWLEDGE, PERCEPTION AND UNDERSTANDING AMONG PLKN
TRAINEES OF AN AWARENESS AND NATIONAL SPIRIT OF
PATRIOTISM AND NATIONALISM.**

By

MOHD HAIRUL ANUAR BIN RAZAK

October 2011

Chairman : Associate Professor Nobaya Ahmad, PhD

Faculty : Human Ecology

Patriotism is one strong feeling of love on country and national building. Patriotism needs commitment from all citizens group by defending basis and sovereignty of state. Nationalism is a deep spirit and priority gives to own country. Specifically, emphasis of patriotism and nationalism especially to youth is one of the aspects that assessed to ensure spirit and feeling continuously exist in youth self. As a country that own plural society (heterogeneous) like Malaysia, main problem that faced was to evaluate patriotism and nationalism level and then forming a strong bond between diversity of ethnic groups that exists especially within the context to realize country ambition namely national building. Nation's wish to build a nation state that united still remains the main question and have been excitedly debated. Therefore, this research carried out to study appreciation level and teenager's awareness on patriotism and nationalism in Malaysia especially through the National Service Training Program. The main objective of this

study is to assess level of knowledge, perception and understanding among PLKN trainees of an awareness and national spirit of patriotism and nationalism. Data were collected using questionnaires including 1010 PLKN trainees from all state in Malaysia within 17 year to 21 year old that randomly selected in Malaysia. Respondent selected comprising from various ethnic of Malay, Indian, Chinese and East Malaysian native from different background. Selections of respondent are chosen by random sampling divided by zone or area. For the comprehensive sample, this study has been divided into a few primary zones. Zones that selected to represent Malaysia is separated to South, North, Centre, East and East Malaysia. However, in this study has determined the sample size was 1010 respondents as the selection of the respondents were clustered according to zones. Whereas, for the distribution of respondents each zone can refer to the sample size Krejcie and Morgan (1960) in which each zone of the total population 290 respondents then the total sample is 190. However, the researcher has selected a total of 202 for each zone. Study result focused to three elements (knowledge, perception and understanding). Three aspect measured using category approach that is whether in high level, medium level or low level. The measured levels are about the basic things. Therefore, measurement of the level of knowledge, perception and understanding was measured by objective item because the question of the level of knowledge, perception and understanding is based on basic and easily understood by respondents and the question is an objective. Therefore, the answer provided in the form of scale and can be measured by objective questions. This study also uses T- test analysis to measure correlation between gender and dependent

factors (knowledge, perception and understanding). In addition, One Way ANOVA test's analysis to comparison difference according to race toward the dependent factors (knowledge, perception and understanding). Generally, finding indicated that majority of the respondents have high level of knowledge of patriotism and nationalism (84.5%), perceptions of patriotism and nationalism (93.7%) and understanding of patriotism and nationalism (83.9%) in term of an awareness and national spirit. Furthermore, finding showed that multi races and origin amongst the Malay, Chinese, Indian and native of Sabah and Sarawak are influenced and significant to the spirit of patriotism and nationalism. Study also found that there were no significant difference between gender and the spirit of patriotism and nationalism.

Saya mengesahkan bahawa satu Jawatankuasa Pemeriksa telah berjumpa pada 21 Oktober 2011 untuk menjalankan peperiksaan akhir bagi Mohd Hairul Anuar Bin Razak untuk menilai tesis Master Sains beliau yang bertajuk "Pengetahuan, Persepsi dan Pemahaman Terhadap Penghayatan Patriotisme dan Nasionalisme dalam Kalangan Pelatih Program Latihan Khidmat Negara di Malaysia" mengikut Akta Universiti dan Kolej Universiti 1971 dan Perlembagaan Universiti Putra Malaysia [P.U.(A) 106] 15 Mac 1998. Jawatankuasa Pemeriksa tersebut telah memperakukan bahawa calon ini layak dianugerahi ijazah Master Sains.

Ahli Pemeriksa Jawatankuasa Peperiksaan Tesis adalah seperti berikut:

Nobaya Ahmad, PhD

Profesor Madya

Fakulti Ekologi Manusia

Universiti Putra Malaysia

(Pengerusi)

Asnarulkhadi Abu Samah, PhD

Profesor Madya

Fakulti Ekologi Manusia

Universiti Putra Malaysia

(Pemeriksa Dalam)

Zaid Ahmad, PhD

Profesor Madya

Fakulti Ekologi Manusia

Universiti Putra Malaysia

(Pemeriksa Dalam)

Kamarulzaman Askandar, PhD

Profesor Madya

Sekolah Sains Sosial

Universiti Sains Malaysia

(Pemeriksa Luar)

SEOW HENG FONG, PhD

Profesor dan Timbalan Dekan

Sekolah Pengajian Siswazah

Universiti Putra Malaysia

Tarikh : 21 Mei 2012

Tesis ini telah dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia dan telah diterima sebagai memenuhi syarat keperluan untuk Ijazah Master Sains. Ahli Jawatankuasa Penyeliaan adalah seperti berikut:

Adlina Abd Halim, PhD

Pensyarah Kanan
Fakulti Ekologi manusia
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Jayum A. Jawan, PhD

Profesor
Fakulti Ekologi Manusia
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

Mohd Mahadee Ismail

Pensyarah Kanan
Fakulti Ekologi Manusia
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

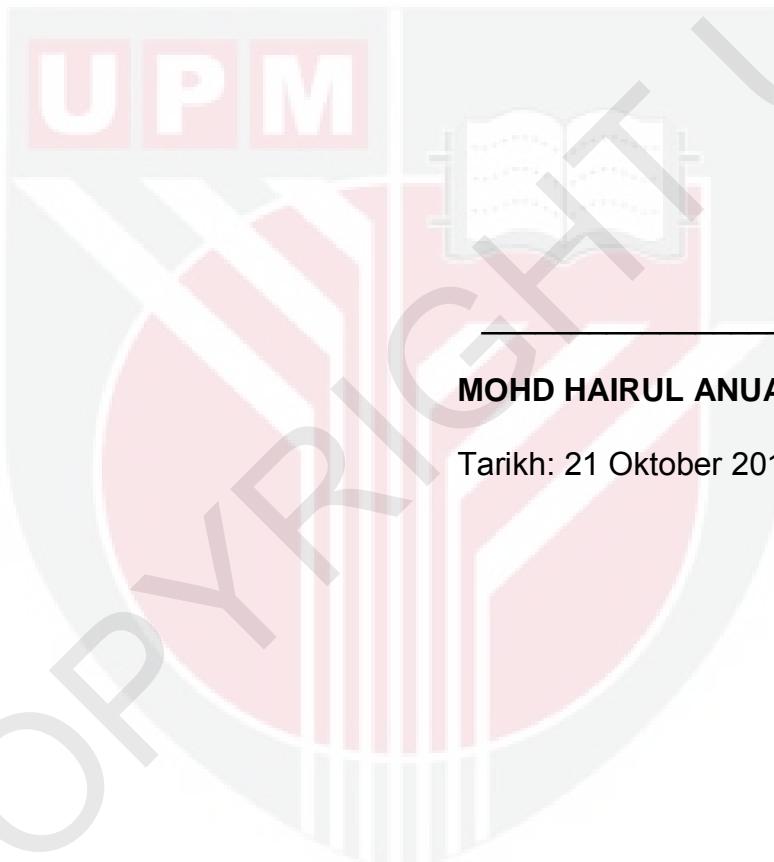
BUJANG BIN KIM HUAT, PhD

Profesor dan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh:

PERAKUAN

Saya memperakui bahawa tesis ini adalah hasil kerja saya yang asli melainkan petikan dan sedutan yang tiap-tiap satunya telah dijelaskan sumbernya. Saya juga memperakui bahawa tesis ini tidak pernah dimajukan sebelum ini, dan tidak dimajukan serentak dengan ini, untuk ijazah lain sama ada di Universiti Putra Malaysia atau di institusi lain.

MOHD HAIRUL ANUAR BIN RAZAK

Tarikh: 21 Oktober 2011

SENARAI JADUAL

JADUAL	MUKA SURAT
1 : Kebolehcayaan Alpha	76
2 : Taburan Umur	82
3 : Taburan Jantina	84
4 : Taburan Negeri	85
5 : Taburan Kumpulan Etnik	86
6 : Taburan Agama Responden	86
7 : Taburan Status Perkahwinan	86
8 : Taburan Tempat Tinggal Responden	87
9 : Taburan Jenis Kediaman Responden	88
10 : Taburan Kawasan Kediaman Responden	89
11 : Taburan Tahap Pendidikan Responden	90
12 : Taburan Jumlah Pendapatan Keluarga Responden	90
13 : Taburan Latar Belakang Bapa	91
14 : Taburan Latar Belakang Ibu	92
15 : Taburan Keseluruhan Demografi Responden	95
16 : Pengklasifikasian Min	98
17 : Taburan Pengetahuan Responden	99
18: Pengetahuan responden terhadap penghayatan patriotisme dan nasionalisme	105
19: Perbezaan Pengetahuan mengikut bangsa	106
20: Jadual Hasil Ujian–t Pengetahuan Mengikut Min bagi Lelaki dan Perempuan.	109
21: Analisis Pengetahuan Asas Responden Berdasarkan Soalan Dwi-pilihan	111
22 : Taburan Persepsi Umum Responden	115
23: Persepsi responden terhadap penghayatan patriotisme dan	121

nasionalisme	
24: Perbezaan Persepsi mengikut bangsa.	122
25: Jadual Hasil Ujian-t Persepsi Mengikut Min bagi Lelaki dan Perempuan.	124
26 : Taburan Pemahaman Umum Responden	127
27: Pemahaman responden terhadap penghayatan patriotisme dan nasionalisme	134
28: Perbezaan Pemahaman mengikut bangsa.	135
29: Jadual Hasil Ujian-t Pemahaman Mengikut Min bagi Lelaki dan Perempuan.	136

SENARAI CARTA	
CARTA	MUKA SURAT
1: Pensampelan Rawak Mudah Berkelompok	79

SENARAI GRAF	
GRAF	MUKA SURAT
1 : Skor Pengetahuan Responden	100
2 : Skor Persepsi Responden	115
3 : Skor Pemahaman Responden	127

SENARAI KANDUNGAN

		MUKA SURAT
DEDIKASI		i
ABSTARK		ii
ABSTRACT		v
PENGHARGAAN		viii
KELULUSAN		ix
PERAKUAN		x
SENARAI JADUAL		xi
SENARAI CARTA		xii
BAB		
I	PENDAHULUAN	
1.0	Latar Belakang	1
1.0.1	Pengenalan	2
1.1	Pernyataan Masalah	7
1.1.1	Persoalan Kajian	14
1.2	Objektif Kajian	15
1.2.1	Objektif Umum	15
1.2.2	Objektif Khusus	16
1.3	Definisi Konsep	16
1.3.1	Remaja	16
1.3.2	Pengetahuan	17
1.3.3	Pemahaman	18
1.3.4	Persepsi	18
1.4	Kepentingan Kajian	19
1.5	Kerangka Kajian	24
1.6	Skop Kajian	32
1.7	Kesimpulan	33
II	ULASAN KARYA TERPILIH	
2.0	Pengenalan	34
2.1	Patriotisme Secara Umum	34
2.1.1	Patriotisme Alaf Baru	37
2.1.2	Matlamat Patriotisme	39
2.1.3	Nasionalisme dan Patriotisme Bangsa Cina dan India	42
2.1.4	Rukun Negara	46
2.1.5	Lima Prinsip Rukun Negara	48
2.2	Nasionalisme	50
2.3	Kajian- Kajian Lepas Mengenai Patriotisme dan Nasionalisme	53
2.4	Remaja dan Integrasi Nasional	68
2.5	Rumusan	69

	METODOLOGI KAJIAN	MUKA SURAT
III	3.0 Pengenalan 3.1 Rekabentuk Kajian 3.2 Instrumen Kajian 3.3 Kajian Rintis (<i>Pilot Survey</i>) 3.4 Lokasi Kajian 3.5 Persampelan dan Pemilihan Sampel 3.6 Analisis Data	72 72 73 75 76 77 80
IV	DAPATAN KAJIAN	
	4.0 Profil Responden 4.0.1 Taburan Umur 4.0.2 Taburan Jantina 4.0.3 Taburan Negeri 4.0.4 Taburan Kumpulan Etnik 4.0.5 Taburan Agama Responden 4.0.6 Taburan Status Perkahwinan 4.0.7 Taburan Tempat Tinggal Responden 4.0.8 Taburan Jenis Kediaman Responden 4.0.9 Taburan Kawasan Kediaman Responden 4.0.10 Taburan Tahap Pendidikan Responden 4.0.11 Taburan Jumlah Pendapatan Keluarga 4.0.12 Taburan Latar Belakang Bapa 4.0.13 Taburan Latar Belakang Ibu 4.0.14 Jadual Keseluruhan Demografi Responden	81 81 82 83 84 85 86 87 87 88 89 90 91 91 93
	4.1 Hasil Penyelidikan dan Perbincangan 4.1.1 Analisis Pengetahuan Responden 4.1.1.1 Analisis Item Berdasarkan Borang Soal Selidik 4.1.1.2 Pengetahuan responden terhadap penghayatan patriotisme dan nasionalisme. 4.1.1.3 Analisis Ujian Anova Pengetahuan 4.1.1.4 Analisis Ujian T Pengetahuan 4.1.1.5 Analisis Pengetahuan Asas Responden	98 103 104 106 109 111
	4.1.2 Analisis Persepsi Responden 4.1.2.1 Analisis Persepsi Bagi Setiap Soalan 4.1.2.2 Analisis Ujian Anova Persepsi 4.1.2.3 Analisis Ujian T Persepsi	114 119 122 124
	4.1.3 Analisis Pemahaman Responden 4.1.3.1 Analisis Pemahaman Bagi Setiap Soalan 4.1.3.2 Analisis Ujian Anova Pemahaman 4.1.3.3 Analisis Ujian T Pemahaman	126 132 135 136

	RUMUSAN, CABARAN DAN CADANGAN	MUKA SURAT
5.0	Pengenalan	139
5.1	Rumusan	
5.1.1	Tahap Penghayatan Semangat Patriotisme dan Nasionalisme dalam Kalangan Golongan Pelatih	140
5.1.2	Tahap Penghayatan Semangat Patriotisme dan Nasionalisme dalam Kalangan pelatih PLKN Mengikut Bangsa	143
5.1.3	Perbandingan Jantina dalam Penghayatan Semangat Patriotisme dan Nasionalisme	147
5.2	Implikasi dan Cabaran yang Menghalang Penghayatan kepada Semangat Patriotisme dan Nasionalisme Golongan Remaja	148
5.3	Cadangan	153
5.3.1	Remaja dan Pembinaan Negara (<i>National Building</i>)	154
5.3.2	Pendedahan ICT	155
5.3.3	Peranan Pihak Media Terhadap Persepsi Remaja	156
5.3.4	Memperkasakan Institusi Pendidikan	157
5.3.5	Memperkasakan Institusi Kekeluargaan	158
5.3.6	Penglibatan NGO dan Pihak Swasta	159
5.4	Kesimpulan Keseluruhan	159
		160